

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V. Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Az üzemterv hatálya. Végh János. — Érdekes ítélet. — Tájékoztató az édesvízi halászatról és halgazdaságról. (Folytatás.)
Répássy Miklós. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Az üzemterv hatálya.

Irta: Végh János.

A halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-cz. célja a vizek halállományának lehető fokozása s ily módon a vizeknek minél jobb és minél tartósabb kihasználása. E cél érdekében legfőbb eszközül a halászatnak, az okszerűség kívánalmainak megfelelően, minél nagyobb területeken egyöntetű kezelés mellett való gyakorlatát jelöli meg.

A törvény különbséget tesz a nyílt és zárt vizek között. Zárt víznek minősíti a mesterséges halastavakon kívül az olyan különálló vízterületeket, a melyeknek partja kizárólag egy tulajdonosé (egyetlen birtokosé vagy pedig több birtokos osztatlan tulajdona) és emellett más halat-tartó vizekkel még időszakosan sincsenek oly összeköttetésben, hogy a halak az egyikből a másikba átmehetnének. Minden más vizet a nyílt vizek csoportjába sorol. Zárt vizekben a halászat minden korlátozás nélkül szabadon űzhető; nyílt vizekben azonban a törvény az összes károsnak ismert fogási módokat kizárta a használatból, a gazdaságilag fontosabb halak védelmét pedig tilalmi időszakok és minimális hosszak megállapításával, halfajok szerint szabályozta.

De a rendőri természetű intézkedéseken kívül a közérdek teljes mértékben való érvényesítését biztosítja még nyílt vizeken a törvény 14. §. b) pontján alapuló és a 15. §-ban meghatározott miniszteri döntéstől függő társulási kényszer, mely a nagyobb területeken való egységes kezelésre ad módot. Az egyes jogosítottak ugyanis a törvény és a rávonatkozó végrehajtási rendelet korlátai között is csak akkor gyakorolhatják önállóan a halászatot, ha vízterületük oly fekvésű és kiterjedésű, hogy rajtuk a halászat okszerűen és a szomszéd birtokosok érdekeinek sérelme nélkül űzhető; ellenkező esetben társulniok kell. Ezeknek a feltételeknek megvizsgálása és

a kérdéses vízterületeknek minősítése — az egynemű halfajok tenyésztésére alkalmas természetök szerint — a 15. §. értelmében a földművelésügyi miniszter hatáskörébe esik; az önálló hasznosításról, avagy a társulatnak hivatalból való megalakításáról, tehát a halászat területek megosztásáról, avagy egyesítéséről végérvényesen a miniszter határoz.

A halászati társulatok az érdekeltek vízterület szerinti többsége által alakíthatók meg. A társulatok miniszterileg jóváhagyott alapszabályaik alapján mint törvényszerű autonóm szervezetek működnek, melyeknek tagjai vízterületeik arányában gyakorolhatják jogaikat és teljesítik kötelességeiket. Az alapszabályok lényegét maga a törvény szabja meg s ezek között a 34. §. 2. pontja oly intézkedések megállapítását is rendeli, melyek által a halállománynak szaporítása és fenntartása biztosítva van, a minék az alakja a gyakorlatban a 42. §. 4. pontjában említett üzemterv.

A társulat tagjai közötti szoros érdekközösségnek alapja az, hogy a halak fejlődésének összes életfeltételei csak nagyobb kiterjedésű vízterületen találhatók fel; ezeket az életfeltételeket egyesíti egy-egy érdekcsoportnak közös hasznosítás céljából egyesített halászat területe. A terület kereteit a miniszter állapítja meg; de tulajdonosai közös akarattal és egyéni közreműködéssel határoznak a további teendők felett. Ebből kifolyólag a közgyűlési többségnek mindig módjában áll a különleges helyi érdekek figyelembevétele mellett mindazon intézkedéseket élelbeléptetni és végrehajtani, amelyeket saját érdekében a halászat védelmére és fejlesztésére nélkülözhetetlennek, avagy kívánatosnak tart.

Az idevonatkozó üzemtervi rendelkezések azonban a 44. §. értelmében jogerővel csak akkor bírnak, ha a földművelésügyi miniszter által jóváhagyattak. A társulatok tehát az üzemtervben bírják azt a jogi alapot, a melyen a halászat értékének fokozásához igényelhető

eszközök, álljanak azok akár a gyakorlást érintő korlátozásokból, akár pedig az intenzívebb kihasználásra irányuló befektetésekből, egytől-egyig megvalósíthatók.

A zitek halászata nemzeti vagyont képvisel, melynek értékközlését irányítani az állam kötelessége. Éppen ezért a törvény nemcsak a társulás kötelező voltát mondja ki (14. §. b), hanem a 47. §-ban elrendeli azt is, hogy ha a törvény szerint fennforgó szükség, illetőleg a társulási kényszer kimondása ellenére sem alakul meg a társulat, vagy ha a megalakított társulat alapszabályszerű kötelességeit nem teljesíti, akkor a kérdéses vízterületen a halászati jog gyakorlása a földművelésügyi miniszter *rendelete alapján* a hatóság által hat évre nyilvános árverésen bérbeadandó.

Itt megjegyezzük, hogy a halászat tiszta jövedelme a halászatra jogosítottakat vízterületeik aránya szerint illeti, tehát az érdekelt birtokosok közt birtokaránylag osztandó el. A halászati jog bérbeadása végett tartott árverés (kivételesen a magánútoni egyezkedés) jóváhagyása és a tiszta jövedelemnek a jogosítottak között való szétosztása tárgyában másodfokon a közigazgatási bizottsághoz, illetőleg harmadfokon a közigazgatási bírósághoz van fellebbezésnek helye. A hatósági eljárásból eredő esetleges jogsérelmekre tehát megtalálható a jogorvoslat.

A halászat *hatályos* védelme és sikeres fejlesztése miatt természetesen hatósági kényszerbérbeadásnál is *nélkülözhetetlen az üzemterv* megállapítása, melynek *lényegét* a végrehajtási rendelet 18—20. §-ai a következőleg írják elő. Nevezetesen:

18. §. Minden üzemterv két részből áll és pedig:

1. az általános leírásból;
2. a gazdasági térképből.

19. §. Az általános leírásnak a következőket kell tartalmaznia:

1. A vízterület kiterjedését lehetőleg a normálisnak ismert vízszin mellett.

2. A víz helyzetének és fekvésének meghatározására vonatkozó részletes adatokat.

3. Pontos körülírást arra nézve, hogy a társulat a halászatot mi módon kívánja üzni, saját kezelés mellett, avagy bérbeadással.

4. Az utóbbi esetben hány és mily kiterjedésű bérleti területekre kívánja vizét fölosztani.

5. Mennyi a szerződészerű bérleti időtartam minimuma?

6. Korlátozza-e a bérlőt szerződészerűleg is a halászat gyakorlásában, a melynek folytán ez bizonyos fogóeszközöknek alkalmazásától, avagy bizonyos halfajoknak fogásától egyáltalán, avagy időszakonként tartozkodni köteles és melyek azok?

7. Miféle halfajok tenyésztésére fektetik a főszűly és ezek állományának emelése érdekében léteznek-e, avagy szándékoltnak-e bizonyos intézkedések fogantatni; főleg megjelölendők a vízterülethez tartozó oly mesterséges haltenyésztő helyek (költőházak, költővagy fiasítótavak), a melyek az illető vízterület benépesítését célozzák, lehetőleg ezeknek termőképességére vonatkozó adatokkal együtt.

8. Tartalmaz-e ez irányban a bérleti szerződés a bérlőre nézve kötelezettségeket és melyek azok?

9. Végre folyóvizeknél, a mennyiben azokkal holt medrek is összefüggnek, kimutatandó, hogy a holt medrek a folyó mily vízállásánál jutnak az anyamederrel összeköttetésbe és tapasztalásszerűleg mily időtartamra?

20. §. A gazdasági térképen feltüntetendő az illető terület alakja, lehetőleg normális vízszin mellett; partjai, a mennyiben ezek mellett gátak vannak, a gátakkal

együtt; a községek határai, a melyekhez az illető víz tartozik; a bérleti területek határai, a vízhez tartozó holtágak, a vízfolyáson épült zsilipek vagy gátak stb.

Ezek alapján a gyakorlatban az üzemtervek legfontosabb rendelkezései szoktak lenni: 1. A tilalmak korlátozása. 2. A külön értékesíthető vízterületek kijelölése. 3. A bérleti időtartamának megállapítása (átmenet, egyöntetű lejárat, életbeléptetés). Lássuk ezeket kissé bővebben is.

1. A *tilalmak korlátozása* tulajdonképpen a hal- és rákállomány óvására vonatkozó törvényes (18., 20. és 21. §§.) tilalmaknál szigorúbb rendelkezésekből áll, melyek között természetesen a halászat gyakorlására — a halak fogására — vonatkozó szabályok is vannak; főként az *általános tilalom megállapítása*, mely a kíméletnek a leg egyszerűbben ellenőrizhető és leghatásosabb módja, aztán pedig a *mértékminimum*-nak a kevésbé értékes halfajtákra is *kiterjesztése* elengedhetetlen, miáltal legelső sorban a törvényszerű tilalom válik még hatékonyabbá, mert a jobban érvényesülő kíméletnek folyamánya a sikeres fiasítás és halszaporulat. Ennek végeredményében a halászatra jogosítottak veszik hasznát, de a legteljesebb kímélet hatása is a dolog természete szerint csak nagyobb kiterjedésű vízterületen érvényesülhet.

Rendkívül fontos dolog az *általános tilalom* megállapítása, a mely időszak alatt aztán a halászat mindenkinek bármiféle halra és bármiféle eszközzel tilos arra az időre, a mikorra a kérdéses vizekben honos halak ívása esik, a mikor a fajfenntartás ösztönétől elbódulva tömegesen úszkálnak a sekély vizekben. Ez az általános tilalom a vízidék jellege szerint közel összeesik az egyes halfajtákra a törvényben előírt részleges tilalmi időszakokkal, a mikor tehát amúgy sem szabadna valamire való értékesebb halat fogni. A síkvidéki ú. n. alsóbb szintájú vizeken az ott élő *tavaszi ívású* halakra való tekintettel, az ezeken megalakult társulatok üzemtervében az általános tilalmat *április hó 1-től június hó 15-ig* kell megállapítani. Hegyvidéki vizeinken megalakult halászati társulatok üzemtervében ellenben a *téli ívású* pisztrángfélék ívási idejére való tekintettel (sebes pisztrángot tartalmazó vizeknél rendszerint szeptember hó 15-től január hó 31-ig terjedő általános, úgyszintén a szivárványos pisztrángra márcz. 1-től április 31-ig terjedő tilalmi időszakot és 25 cm. mérték-minimumot) kell a tilalmakat megszabni.

Az üzemterv megállapítja még a törvény 20-ik §-ában *fel nem sorolt* jelentősebb *halfajok mértékminimumát* is, tehát azokat a legkisebb hosszúságokat, a melyen aluli halakat kifogni nem szabad. Még pedig a társulatok szokásos határozataiban megnyilatkozó közös elvek szerint az alább megnevezett halakat is mindenkor tilos kifogni, ha csak a fej elejétől a fark végéig mérve, a következő méretekkel nem bírnak, ú. m.: czompó 20 cm., dévér 25 cm., fejes domolykó 25 cm., garda 25 cm., harcsa 25 cm., kárász 14 cm., őn (balin) 25 cm., pirosszemű (kele) keszeg 20 cm., veresszárnyú (konczér) keszeg 20 cm. Ezen hosszúságok a halaknál a fej elejétől a fark végéig mérendők. A mennyiben a megállapított hosszúságot el nem ért halak véletlenül fogattak ki, a vízbe azonnal visszabocsátandók.

A fentiekkel összefüggésben, az üzemterv tartalmazhat még a mesterséges népesítésre vonatkozó rendelkezéseket is, a céltudatos tenyésztés előnyeinek a kihasználására alkalmas költőtelepek, fiasító- (ívó-) és ivadéknevelő tavak létesítése, úgyszintén az évenként kihelyezendő halivadék mennyisége iránt.

2. A *külön értékesíthető vízterületek kijelölése* is külö-

nős gondot igényel a kérdéses vidék és vízrendszer jellege szerint, mert a halak életviszonyai (szaporodás, táplálkozás, telelés, vándorlás stb.) szempontjából az egyes mederrészek szerepe egymástól nagyon különböző szokott lenni és ezek együttesen adják meg a halak zavartalan fejlődésének összes feltételeit. Éppen azért *leghasznosabb* lenne az egész társulati vízterületet *egységes kezelésbe* adni, az okszerű művelésnek ez volna a legbiztosabb és legeredményesebb módja; azonban bizonyos nagyobb egységekre való felosztás a társulat keretén belül csupán az értékesítés szempontjából szak szempontból sem kifogásolható.

3. A *bérleti idő tartamának* minél hosszabb időszakra való megállapítása elsősorban ugyancsak élet-tani okokból szükséges; erre való tekintettel a bérleti *időszak 6 évnél rövidebb nem lehet.* Körülbelül ennyi időt kell ugyanis számítani arra, hogy a halak teljesen ivarérett példányokká fejlődjenek, hogy szaporítás céljából ösztönszerűleg felkeressék és megtalálhassák az ikrák lerakására legalkalmasabb helyeket, hogy erős nemzedék erőteljes utódokról gondoskodhassék. Ezenkívül a pillanatnyi haszonlesésből eredő kizsárolásnak is a *hosszú lejáratú szerződés* az egyik ellenszere, illetőleg a bértárgy értékfokozásának ez az egyik főbiztosítója. Mert a bérlőnek is nagy érdeke kímélni a kis halat, mert ha nem, itt aztán igazán beteljesedik rajta a közmondás, hogy „a ki sokat markol, keveset fog”. A bérlő látja a legnagyobb hasznát annak, ha a halfogásban mindenképpen *mértéket tart.*

Az üzemtervnek *általánosan kötelező* voltát kétségbevonhatatlanul kifejezésre juttatja a földművelésügyi miniszternek a belügyi és igazságügyi miniszterekkel egyetértően kiadott 1897. évi 70,990. sz. körrendelete, mely az 1889. évi 5000. sz. végrehajtási rendelet 17. §-ának szövegét következőleg állapítja meg:

„Nyílt vizeken a halászat a *társulatok megalakítása után, valamint* a 47. §. alapján elrendelt *kényszerbérbeadás esetén* csakis a törvény 42. §-ának 4. pontja értelmében készített és a földművelésügyi m. kir. miniszter által a törvény 44. §-a értelmében jóváhagyott *üzemterv szerint gyakorolható.*”

A rendelkezés magyarázatáról az Eggenberger-féle 1898. évi kiadásban megjelent halászati törvény 15. §-ához tartozó jegyzetet említhetjük, a mely szerint „miután a halászati társulatok által magánérdekek nem sértetnek, hanem csupán a halászat gyakorlata szabályoztatik, azért ezen intézkedésből” (a társulási kényszer elrendelése és ennek következményeiből) *„joghátrány senkire sem származhat.”*

A már előbb említett végrehajtási rendelet 60. §-a ugyanilyen imperative intézkedik arra az esetre is, ha a megindított hatósági eljárás során a miniszternek a társulásra vonatkozó döntése után is az érdekelték többsége a társulat megalakulása ellen nyilatkoznék. Ebben az esetben ugyanis a halászatnak a törvény 47. §-a értelmében leendő bérbeadása és az *üzemterv* megállapítása céljából az alispán (polgármester) az érdekeltet a bérleti területek nagyságára nézve, esetleg az ahhoz kötendő külön feltételek iránt kihallgatja és a kívánságokat jegyzőkönyvbe foglalja, de a felterjesztett iratok és tervek alapján a halászat gyakorlásának feltételeit — az üzemtervet — a földművelési miniszter állapítja meg.

Az üzemterv tehát azonnal hatályba lép a megalakult társulatnál, vagy a hatóságilag bérbe adott vizeknél. *Végrehajthatósága biztosítva van* azáltal, hogy az

5000/889. F. J. K. sz. végrehajtási rendelet értelmében az elsőfokú hatóság (törv. 60. §.) által esetről-esetre 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal *büntethetők* mindazok, (társulatok, bérlők vagy önálló halászatra jogosítottak), kik a miniszterileg jóváhagyott üzemtervben megszabott korlátozásoktól és kötelező feltételektől eltérőleg gyakorolják a halászatot.

Legfeljebb bizonyos átmeneti intézkedésekről lehet külön szó.

Nyilvánvaló, hogy az előbb részletezett három fődolog közül a tilalmi korlátozások az üzemterv jóváhagyása és megfelelő kihirdetés után *azonnal* életbe lépnek. A társulat egyszerűen megküldi az üzemtervet az összes érdekelt jogtulajdonosoknak és az összes érdekelt közösségeknek, továbbá az illetékes járási főszolgabíróknak, a csendőrpáncsnokságnak és pénzügyigazgatóságnak, a benne foglalt tilalmi korlátozások tudomásulvétele, illetőleg ezeknek ellenőrzésére megfelelő hatósági intézkedések tétele végett. A szakaszonkén'i hasznosítás, valamint az egységes bérleti időtartam a kijelölt szakaszon azonban nem valósítható meg azonnal, mert ezáltal esetleg a fennálló bérszerződések, tehát *magánjogi dolgok* érintetnek. Azok rendezésére *átmeneti idő* szükséges.

A társulat, illetőleg a hatóság azért azonnal intézkedik az üzemterv szerint való bérbeadás iránt, de a fennálló s bemutatott bérszerződések figyelembe veszi oly módon, hogy az üzemtervszerű bérbeadásra (egyöntetű értékesítés) vonatkozó *árverési hirdetményében* az egyes szakaszoknál külön-külön felemlíti, hogy az illető szakaszba tartozó, jelenleg bérbeadott vízterületek mikor lesznek szabaddá, illetőleg hogy azokon a szakaszbérlő mikortól kezdve gyakorolhatja majd a halászatot. Az átmeneti időszakban tehát az egyes szakaszok halászatát az *új bérlő csak fokozatosan* veheti használatába és pedig annak sorrendben felszabaduló részein, a jelenleg fennálló egyes bérszerződések lejártakor. Az átmeneti idő alatt évenként fizetendő bérösszeg pedig mindig csak a ténylegesen használt vízterület után állapítatik meg és pedig az árlejtésen az egész vízszakasz után elért összeg arányában.

Az átmeneti intézkedéseknél, vagyis az első egységes lejáratot célzó bérbeadásoknál tapasztalás szerint sok baj van a régi bérlőkkel, a kik az új törvényes rendbe nehezen akarnak beletörődni.

A huza-vonának csak *erélyes beavatkozással* lehet gátat vetni, a mire a törvény és idézett rendelet megadják a módot. A régi bérlőknek feltétlenül alá kell magukat vetniök az üzemterv rendelkezéseinek.

Avagy ha az üzemterv kötelező rendelkezéseit valamelyik bérlő magára nézve kedvezőtlennek tartja, a megváltozott viszonyokra való tekintettel esetleg jogában áll bérletéről lemondani. Más változatot el se lehet képzelni. Ha azonban végig állani akarja bérletét, az üzemtervi korlátozások vele szemben is szigorúan érvényesítendő s ezek megszegése esetén pedig a *kihágási eljárás* esetről-esetre megindítandó ellene és az 5000/889. F. J. K. sz. végrehajtási rendelet 22. §-a értelmében esetről-esetre 200 koronáig terjedő pénzbírsággal büntetendő.

Ilyen módon érhető el az üzemterv hatályának minden körülmény között való érvényesítésével a halászati-lag egytermészetű vizeknek közérdekű *egységes* művelése s azzal a halászati *törvény legfőbb célja*: a vizeknek állandó és előnyös halászati kihasználása.

Érdekes ítélet.

Halforgalmunk rohamos emelkedésével a halszállítók rendezésének kérdése napról-napra égetőbbé válik. A rendezés különösen a vasutaknál azért szükséges, mert a szállítandó áru különlegességének a meglévő szabályzatok egyáltalán nem felelnek meg s így a szállítás mindig a legnagyobb kockázattal jár. Ha aztán valami kár esik, akkor a szállító intézetek egyszerűen az üzlet-szabályzataik merev paragrafusait idézik s a dolgot azzal elintéztnek tekintik. Hogy azonban a bíróság nem mindig van a vasutakkal egy véleményen, azt igen érdekesen s jellemzően igazolja az alábbi ítélet, a melyet olvasóink érdekében teljes egészében közölni kötelességünknek tartjuk:

61243/1911. sz. Ő Felsége a király nevében! A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék mint kereskedelmi bíróság dr. Sz. L. sz.—i illetőleg helyettese dr. Cs. N. M. b—i ügyvéd által képviselt gróf D. D. n—i lakos felperesnek dr. B. G. jogképviselő által képviselt m. kir. államvasutak alperes ellen 3500 K és jár. iránt 1908. évi február hó 6. napján 18075. sz. alatt indított és a per során 5500 koronára és járulékaire felemelt kereskedelmi perében alul kitett időben tartott nyilvános ülésében következő *ítéletet* hozott:

Alperes köteles 3500 K tőkét, ez után 1907. évi márczius hó 21-től járó 5% kamatot és 637 K 60 f. perköltséget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizetni felperesnek.

A kir. törvényszék felperest keresetének ezt meghaladó felemelt részével elutasítja és felperesi ügyvéd költségét és díját saját felével szemben 637 K 60 f.-ben megállapítja, beleértve az általa előlegezendő 221 K 60 f. tanú és szakértői díjat is.

Indokok: Az I/1. és K/1. alatti fuvarlevelek szerint az i—i tőgazdaság gyorsárúként két kocsiban 43 hordó tenyészhalat adott fel 1907. évi márczius hó 21-én alperes vasutnak Csurgó állomásán Németújvárra az uradalmi erdőgondnokságnak címelve. Nem vitás, hogy ez az erdőgondnokság felperes uradalmának egyik hivatala volt és hogy ekként a felperességre jogosított átvevőnek (Ü. Sz. 73. és 64. §-ai) a felperes tekintendő.

Az sem vitás, hogy az áru 1907. évi márczius hó 22-én délután 5 óra 16 perczkor érkezett Németújvárra.

S. B. és E. L. tanúk vallomása szerint S. B. felperesi uradalom erdészsedgje és megbizottja a csurgói állomásfőnökkel akként állapodott meg, hogy a gyorsárúként feladott és kétnyaras pontyokból álló halküldemény 1907. évi márczius hó 21-én este 9 óra 6 perczkor induljon el Csurgóról és Gyékényesen, Nagykanizsán, Szombathelyen és Körmenten át másnap reggel 8 óra 10 perczkor érkezzen Németújvárra és hogy a szállítás Gyékényesről a déli vasutak személyvonatával történjék. Ugyanezen tanúk azt is bizonyították, hogy ők a gyékényesi, nagykanizsai, szombathelyi és körmenti állomásokat a csurgói állomásfőnök által továbbított magántáviratokkal értesítették a menettrvről és a halszállítmány megérkezéséről.

Alperes nem tagadta, tehát a perrendtartás 159. §-a értelmében beismerte, hogy a keresetben előadott menetrend betartása mellett a küldemény 1907. évi márczius 22-én reggel 8 óra 10 perczkor meg is érkezhetett volna Németújvárra, továbbá, hogy a küldemény Gyékényes déli vasúti állomásról nem az este 11 óra 18 perczkor induló személyvonattal, hanem egy később induló gyorstehervonattal továbbítottat úgy, hogy Szombathely Máv. állomásra csak reggel 7 óra után érkezett s így már nem volt csatlakozása a m. kir. államvasutaknak reggel 6 óra 12 perczkor Körmentre induló személyvonatához, hanem kénytelen volt bevárni a délután 3 óra 10 perczkor induló személyvonatot, minek folytán reggel 7 órától délután 3 óra 10 perczig Szombathelyen vesztegelt.

A NB. alatt csatolt díjszabás I. R. B. szakaszának a szállítás idejében nem vitás érvényben volt II. fejezet 1. pontjának 7. alpontja szerint (29. lap) az élőhalakat és halivadékot tartalmazó küldemények rendszerint gyorstehervonattal szállíthatnak, azonban történhetik a szállítás személy- és gyorsvonattal is, de csak a vasutal

idejekorán való előzetes megállapodás és a küldeményeknek gyorsárúként való feladása esetén. A felhívott díjszabási határozmány értelmében személy, vagy gyorsvonatokkal való szállítás iránt a vasút kötelezettséget nem vállal. E rendelkezésnek azonban csak az lehet a helyes értelme, hogy a vasút nem köteles a feladóval személy- vagy gyorsvonatokkal való szállítás iránt megállapodásra lépni, de nem jelenti azt, hogy a vasút az ilyen szállítás iránt érvényesen létrejött megállapodást sem tartozik teljesíteni, sőt ellenkezőleg, ha ilyen megállapodás létrejött, az a vasutat az általános magánjogi szabályok értelmében kötelezi.

Nem döntő ezzel szemben alperesnek az a védekezése, hogy e megállapodás fuvarlevélbe nem lévén felvéve, őt nem kötelezi, mert az ilyen nyilatkozat nem tartozik a feladó részéről a fuvarlevélbe bejegyzendő és az Ü. Sz. 51. §-a XX. póthatározmányában és az V. függelékben felsorolt adatok és nyilatkozatok közé és mert az Ü. Sz. 51. §-a (2.) pontja szerint a fuvarlevélbe a megengedett nyilatkozatokon kívül más nyilatkozatokat felvenni nem szabad, az üzletszabályzat 51. §-a pedig csak követendő útírány előírását engedi meg a fuvarlevélen, de nem a személy- vagy gyorsvonat alkalmazásának kikötését. Ha tehát oly megállapodás jön létre feladó és a vasút között, mely a fuvarlevélbe fel nem veendő, annak érvényessége semmiféle alakszerűséghez kötve nincs és így szóbelileg is érvényesen létrejöhet.

Mint hogy pedig a fent kifejtettek szerint S. B. és E. L. tanúk vallomásával bizonyítva van a személyvonatok használatára vonatkozó megállapodás a csurgói állomás főnökével és minthogy az Ü. Sz. 9. §-a értelmében a vasút közegéért és más személyekért, kiket az elvállalt szállítás teljesítésénél alkalmaz, felelős, ennél fogva a vitatott megállapodás alperest kötelezően létrejött és ennek folytán alperes tartozott volna mindazt megtenni, a mi a megállapodás betartásához szükséges és a mi a személyvonatokon való szállítás lehetőségét biztosítja.

A felek nem vitás előadása szerint a halküldemény azért nem továbbítottat Gyékényesről személyvonattal, mert a halszállító vagonok tengelytávolsága 2-9 méter volt, holott a déli vasút személyvonataival továbbszállítható kocsik legkisebb tengelytávolsága 3-6 méterben van megállapítva, miért is a déli vasúti 909. sz. személyvonat vezetője az idejekorán odaérkezett kocsiknak a személyvonathoz való csatolását megtagadta.

Alperes elleniratában nem tagadta azt a kereseti állítást, hogy ez a rendelkezés a 64191/1905. sz. alatt kiadott 21. sz. utasítás II. rész, 22. cikk 10. pontjában foglaltatik, ellenvégiratában ez irányban előterjesztett tagadása tehát figyelembe nem jöhet, az a védekezése pedig, hogy a közgei nem tudhatnak arról, hogy idegen vasutak milyen kocsikat fogadnak el személyvonattal való szállításra, komoly figyelmet nem érdemel, mert a belkezelési utasításokat és azt, hogy a csatlakozási forgalomban álló szomszédos vasutak vonalain milyen kocsik közlekedhetnek, a forgalom lebonyolítása érdekében minden vasúti közegnek tudnia kell és ha alperes ennek ismeretéről közgeinél nem gondoskodnék, már ezáltal vétkes gondatlanságot tanúsítana.

Ha tehát alperes a halszállítmánynak személyvonattal való szállítására vonatkozó megállapodás daczára nem gondoskodott arról, hogy a hal szállítására olyan kocsikat bocsásson rendelkezésre, a melyek az egész útvonalon, tehát a déli vasút vonalán is személyvonatokkal szállíthatók legyenek, hanem 2-9 m. tengelytávolságú, tehát a déli vasút vonalain személyvonatokkal nem továbbítható kocsikat adott a halszállítmányhoz, ezzel már eleve lehetetlenné tette, hogy a halküldemény a megállapodás értelmében személyvonattal továbbíttassék és ezzel oly vétkes gondatlanságot tanúsított, a mely a szerződésszerű szállítást megakadályozta. E vétkes gondatlanság annál nagyobb, mert S. B. tanú vallomása szerint személyvonattal továbbítható teherkocsik rendeltettek meg, továbbá mert a szakértővéleménye szerint az élőhalak életbenmaradását nagyban veszélyezteti az a körülmény, hogy ezek az állomásokon huzamosabb ideig vesztegelnek és így a lélekzésükhöz szükséges levegő a vízbe nem juthat és mert ekként a vasútnak a kikötött

személyvonattal való szállítás tehát rövidebb ideig való vesztegelés lehetővé tételére annál nagyobb gondot kell fordítani, mert ez a megállapodás nemcsak a szállítási idő rövidebbé tételére, hanem az élőhal életbemaradásának biztosítására is szolgál és mert a személyvonaton való szállítás megakadályozása a szállítmány biztonságát veszélyezteti.

A vasútnak eme vétkes gondatlanságából kiindulva, alperesnek a halszállítmány egyrészenek elhullásáért való kártérítési kötelezettségét meg kellett állapítani.

Ugyanis az a körülmény, hogy az árú átvételét és a fuvardíj kifizetését, a fuvarozásból eredő kártérítési igényt az Ü. Sz. 90. §. (2.) pontja értelmében meg nem szünteti, mert a kárt a vasút vétkes gondatlanságából okozta.

A szakértő véleményéből kétségtelen, hogy a halashordókban vasúton szállított halak életbemaradásához a hordó vizében elegendő levegő szükséges, mely felhasználhatik és kifogy, ha a hordók hosszabb ideig mozdulatlanul állnak, ellenben felújul, ha azokat a vonat menetközbeni rázása mozgatja. Minthogy pedig a halszállítmány alperes mulasztása folytán 7—8 órát vesztegelt Szombat helyen, minthogy ezen idő alatt a víznek levegővel való felfrissítését szakszerű módon, azaz friss víz beöntése, a hordók rázása és levegő beszívattyúzása útján S. B., B. B., P. J., H. I. és P. R. tanúk vallomása szerint felperes megkísérelte és minthogy a szakértő véleménye szerint sem a halak a hordókban, sem a hordók a vasúti kocskocsi tülésgosan zsúfoltan berakva nem voltak, ennél fogva szakértő véleményével egybehangzóan azt kellett megállapítani, hogy a kárt alperes vétkes gondatlansága okozta, mely a szállítmánynak 7—8 órai egyhelyben való veszteglését idézte elő.

Ez okból mellőzte a kir. törvényszék annak bizonyítását, hogy az árú átvétele után 7 napon belül a tényállás felvétele kéretett-e, mert a vasút vétkes gondatlansága folytán ennek bizonyítása nélkül is megállapítható, hogy felperes kárigénye az árú átvételével meg nem szűnt.

A szakértők véleménye, valamint S., B., P., H. és P. tanúk vallomása alapján megállapítható, hogy a halaknak a vasútról való hazaszállítása után és a teletetőbe való beeresztése előtt 3300—3500 ponty elhullott és hogy az elhullásnak a vasúti szállítás közben történt vesztegelés volt az oka. A kár tehát az árúnak fuvarozásra való átvétele és kiszolgáltatása közben idéztetett elő, csak következményei állottak be utóbb, miért is a kártérítés meg nem tagadható.

A kárt a vasút vétkessége idézvén elő, alperes az Ü. Sz. 77. §. (3.) pontja értelmében az élő állatok szállításával járó különös veszélyre, mint ugyanezen §. (1.) 5. pontja szerint mentesítő körülményre nem hivatkozhatik.

B. B. tanú vallomása szerint a kétnyaras és átlag darabonként 60 deka súlyú pontyok kilogrammja Ihároson 1 K 50 f-be került, egy darab ponty értéke tehát 90 f volt, szállítással együtt darabja 1 K 20—1 K 30 f-be került. Az elhullott pontyok értéke ugyanezen tanú, valamint E. L. vallomása szerint legalább 3500 K-t tett ki. Ezt a vallomást nem támogatják az I. és K. alatti fuvarlevelek, mert ezek szerint a fuvardíj 319 K 26 f és 235 K 86 f, összesen tehát 545 K 12 f volt, 7000 ponty után egyre tehát 7-78 f fuvardíj esnék és így egy ponty 98 fillért érne, melyhez még az Ihárosból Csurgóra és Nemetújvárról a halastóhoz való szállításnak, valamint a szombathelyi mentésnek költségeit kellene számítani, ezeket azonban felperes nem számította tel részletesen.

Minthogy azonban az Ü. Sz. 88. §-a a vasút vétkes gondatlanságából származott kár esetében teljes kártérítéshez ad jogot, a teljes kártérítésben pedig a K. T. 272. §-a értelmében a tényleges kár és veszített haszon is bennfoglaltatik, minthogy a szakértő véleménye szerint a tenyészcélokra szolgáló 3300—3400 drb kétnyaras pontynak elhullása 34 mázsa hústermes elvesztését jelenti a termelőre, a mi maga 4080 K értéket képvisel, minthogy a fenti számítás szerint egy ponty értékét fuvar költséggel együtt 98 f-rel számítva, 3300 ponty értéke 3234 K, ehhez az elveszett hasznót is hozzáadva, felperesnek a kereseti követelést meghaladó kára volt, miért is alperest a kereseti 3500 K tőkének nem kifogásolt kamatával és mint per-

vesztést a perrendtartás 251. §-a értelmében a perköltségnek fizetésére kötelezni kellett.

Ellenben el kellett utasítani felperest keresetével a válaszban fel nem emelt részével, mert a felemelést alperes ellenezte és mert a perrendtartás 68. §-a értelmében az ellenbeszéd előterjesztése után a kereset levélben foglalt követelés feljebb nem emelhető.

Az ügyvédi díj és költség iránt való intézkedés a perrendtartás 252. §-án alapszik.

Budapest, 1911. november 10. napján.

*

Az ítélet közbevetett fellebbezések folytán csak most vált jogerőssé.

Tájékoztató

az édesvízi halászatról és halgazdaságról.

Irta: Répássy Miklós.

(Folytatás.)

III. A természetes halászat művelése.

Az okszerű természetes halászat sem állhat ma már csak a hal kifogásából, a mit köznapi értelemben a halászaton értenek, hanem a mellett biztosítanunk kell a vizek halállományának a megmaradását s gyarapodását is.

A természetes vizek halanyagának fentartására s gyarapítására szolgáló intézkedések között első sorban kell említenünk a *törvényt* s azzal kapcsolatban a *halászati társulatokat*, mint a melyek az alapot adják a sikeres munkára. E munka során pedig legfontosabbaknak jelezhetjük:

a medernek alkalmas alakban való fentartását s a *vízjárás* lehető kedvezővé tételét;
a víz természetes tisztaságának megővését, vagyis a vízfertőzések megakadályozását;
a mesterséges behalasztást.

A halászatról szóló törvény.

Hazánkban az 1888. évi XIX. t.-cz. szól a halászatról. E szerint a *halászat joga* a földtulajdon elválaszthatatlan tartozéka és a meder tulajdonosát illeti. Ez alól kivétel csak egyes esetekben van, a mikor ugyanis valaki régi jogosultság alapján oly vizen gyakorolhatja a halászatot, a melynek medre nem tulajdona; ezt a jogot azonban a törvény életbeléptekor igazoltatni kellett az alispánnál.

A törvény második fejezete a *halászat gyakorlásáról* szól. Legelső tudnivaló, hogy a ki (bármily megengedett módon, tehát horoggal, sőt kézzel is) halászni akar, az *halászejegyet* váltani s azt halászás közben magával vinni köteles.

A halászejegy a halászatnak a halászati törvény által meghatározott módon és korlátok között való gyakorlására jogosít.

Halászejegy kétféle van és pedig 4 koronás bélyeggel ellátott — *A*) minta — a halászatra jogosultak 1 koronás bélyeggel ellátott — *B*) minta — ezek segédszemélyzete és munkásai számára.

A halászejegyen a hatóság világosan kiírja annak nevét, állását vagy foglalkozását, akinek a halászejegyet kiállítja, valamint a jegy érvényességének tartamát is. A halászejegynek ezenfelül sorszámmal, kelettel, a hatóság pecsétjével s a kiállító hatósági közeg aláírásával is el kell lenni látva.

Egy halászejegy csak egy személy nevére állítható ki, másra át nem ruházható s mindig csak a kiállítás évének május hó 1-étől a következő év április 30-áig, azaz: egy évre érvényes.

A) minta.

19.....
szám.

Halászejgy.

4 korona
bélyeg

Érvényes 19..... (betűkkel kiírva) évi május hó 1-től
19..... (betűkkel kiírva) évi április hó 30-ig

.....úr (állás vagy
foglalkozás).....i lakos részére.

Kelt.....19. évi.....hó.....n.

(P. H.)

Ezen jegy a halászati törvény 9. §-ában említett ellenőrző köze-
geknek kívánatra előmutatandó és másra nem ruházható.

A halfaj neve	Tilalmi időszak												Legkisebb méret cm
	Január	február	márczius	április	május	június	július	augusztus	szeptember	október	november	december	
Fajtok, Tok, Tokhal													80
Fogassüllő, Fogas, Süllő													35
Galócza, Gadócza, Gadóczi, Hukó, Retke													54
Kecsege, Kecsegetok, Kecőge, Köcsög, Köcsőge													30
Köcsüllő, Bandár, Tarkasüllő, Tótsüllő, Vadsüllő													40
Lazac, Lazacpisztráng, Loszospisztráng													50
Lepényhal, Pénzes, Pénzespisztráng, Pérhal, Ón, Ónhal													25
Márna, Brána, Harcsaponty, Marina, Marozihal, Rózsahal													30
Pisztráng, Sebespisztráng													20
Ponty, Potyka, Pozsár, Tőponty													30
Sőreg, Csillagostok, Halakkirálya, Királyhal, Sireg, Sőregtok													50
Szintok													80
Tetemestok, Halszúke, Szúkhál, Vészhal, Vágótok													100
Viza, Órhal, Színviza, Vizahal													150
Rák													8

A felsorolt halfajokat és rákokat a megfelelő tilalmi időszak alatt, valamint
abban az esetben, ha azok az illető mértéknél kisebbek, a halászati törvény
18. és 20., illetőleg 21. §-a értelmében tilos fogni.

Jelmagyarázat. A feketével jelzett rovatok a tilalmi időszakokat tüntetik fel.
A félig befekettített rovatok a hónap első, illetőleg második felére megállapított
tilalmi időszakot jelzik.

B) minta.

19.....
szám.

Halászejgy.

1 korona
bélyeg

Érvényes 19..... (betűkkel kiírva) évi május hó 1-től
19..... (betűkkel kiírva) évi április hó 30-ig

.....úr (állás
vagy foglalkozás).....i lakos
segédmunkása részére.

Kelt.....19. évi.....hó.....n.

(P. H.)

Ezen jegy a halászati törvény 9. §-ában említett ellenőrző köze-
geknek kívánatra előmutatandó.

A halfaj neve	Tilalmi időszak												Legkisebb méret cm
	Január	február	márczius	április	május	június	július	augusztus	szeptember	október	november	december	
Fajtok, Tok, Tokhal													80
Fogassüllő, Fogas, Süllő													35
Galócza, Gadócza, Gadóczi, Hukó, Retke													54
Kecsege, Kecsegetok, Kecőge, Köcsög, Köcsőge													30
Köcsüllő, Bandár, Tarkasüllő, Tótsüllő, Vadsüllő													40
Lazac, Lazacpisztráng, Loszospisztráng													50
Lepényhal, Pénzes, Pénzespisztráng, Pérhal, Ón, Ónhal													25
Márna, Brána, Harcsaponty, Marina, Marozihal, Rózsahal													30
Pisztráng, Sebespisztráng													20
Ponty, Potyka, Pozsár, Tőponty													30
Sőreg, Csillagostok, Halakkirálya, Királyhal, Sireg, Siregihal													50
Szintok													80
Tetemestok, Halszúke, Szúkhál, Vészhal, Vágótok													100
Viza, Órhal, Színviza, Vizahal													150
Rák													8

A felsorolt halfajokat és rákokat a megfelelő tilalmi időszak alatt, valamint
abban az esetben, ha azok az illető mértéknél kisebbek, a halászati törvény
18. és 20., illetőleg 21. §-a értelmében tilos fogni.

Jelmagyarázat. A feketével jelzett rovatok a tilalmi időszakokat tüntetik fel.
A félig befekettített rovatok a hónap első, illetőleg második felére megállapított
tilalmi időszakot jelzik.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott halászejgy alapján a halászatra jogosított a halászatot a szolgálatban álló, esetleg változó segédei és munkásai által is gyakorol-
tathatja; azonban ez a halászejgy is csak egy személyre
szólhat, s így a halászatra jogosítottnak annyi ilyen
jegyet kell váltania, ahány segédet vagy munkást egy-
szerre alkalmaz. Ezeket az olcsó halászejgyeket a tör-
vény csak azok érdekében rendszeresítette, a kik a halá-
szatot iparszerűen űzik s a halászatra jogosított csak
azok számára válthat ilyen jegyet, a kiknek tényleg ő ad
munkát a halászatnál.
(Folyt. köv.)

Az Országos Halászati Egyesület október hó 9-én választ-
mányi ülést tartott *br. Tallián Béla* v. b. t. t. elnöklete alatt. A *tit-
kári jelentés* beszámolt a vasuti élőhalszállítások megkönnyítése,
illetőleg szabályozása ügyében tett intézkedésekről, e tárgyban a
Máv. igazgatóságnál tartott értekezlet eredményeiről; úgyszintén a
rákászat fejlesztése, a halászatnak iparjogi elbírálása és ezzel össze-
függésben az ipartörvény revíziója tárgyában a földművelési minisz-
tériumhoz intézett felterjesztésekről; továbbá a taggyűjtés eddigi
eredményéről. Ennek tudomásul vétele után elhatározta a választ-

mány, hogy az új földmív. és keresk. minisztereket hivatalba lépésük alkalmából feliratilag fogja üdvözölni. A legközelebb tartandó *halászati kiállítás* ügyében az egyesület körlevelében fog tájékozódni a termelők, illetőleg a kiállításon résztvenni akarók szándékáról és felfogásáról. *Zimmer Ferencz* választmányi tag felszólalása alapján elhatározta a választmány, hogy a *kolera és halászat* viszonyáról feliratilag fogja tájékoztatni a kormányt és abban olyan egyöntetű intézkedés megtételét kéri, mely a közegészségügyi óvintézkedések követelményeit is kielégíti, de azért a halászat érdekeit sem érinti károsan.

Az ülésre vonatkozó bővebb tudósítást a „Halászat” legközelebbi számában hozunk.

Ülés után *Répássy Miklós* előadása következett: „*A budapesti vásárcsarnok és halforgalmunk*” cím alatt. Az előadással összefüggésben kifejlődött részletes vita után az egyesület tagjai a dunaparti Deli-étteremben együtt vacsoráltak. (—gh).

Az Esztergomi halászati társulat f. évi szeptember hó 22-én tartotta Esztergomban évi közgyűlését *Wimmer Imre* polgármester elnöke alatt. A társulati jelentés örömmel számol be arról, hogy a halállomány gyarapodik s az elzárt folyamagok kitűnő halvédelmi helyül szolgáltnak. Az államsegélyként kapott 1.800.000 drb fogas-süllőikra kiköltése sikerrel járt. A kubiködrökben visszamaradt halivadékokat a társulat a bérlők bevonásával lehalásztatta s az anyamederbe visszahelyeztette, míg a kiöntésekből, kivéve a párkányi árteret, az ivadék visszakerülhetett az anyamederbe. Halászati kihágások, sajnos, a lefolyt esztendőben is előfordultak; 22 feljelentés történt az illetékes közigazgatási hatóságnál. Az általános tilalmi idő azonban betartott s ez idő alatt a hálók lepecsételtek. A lefolyt évi számadások szerint 373'04 K bevétellel szemben 361'40 K kiadásra fordítottak. A jövő évi költségeket 343'50 K-val irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát kat. holdanként 6 fillérben állapították meg. k.

Az Érsekújvári halászati társulat *Feichtinger Sándor* elnöke alatt f. évi szeptember hó 25-én tartotta Érsekújváron rendes évi közgyűlését. A társulati igazgató jelentése szerint az újonnan megválasztott vezetőség a társulati teendők átvétele után elsősorban is az általános tilalmi időszak pontos betartása iránt gondoskodott s e végből két egyént bízott meg annak ellenőrzésével. A közgyűlés a f. évi költségeket 180'40 K-val irányozta elő s ehhez képest a tagok évi járulékát kat. holdanként 20 fillérben állapította meg; továbbá elhatározta, hogy pontyivadék adományozása iránt a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez fordul. Végül a közgyűlés egy üresedésben levő választmányi tagsági helyet töltött be. k.

VEGYESEK.

A budapesti haltartókkal már külföldi szaklapok is foglalkoznak, sajnos meglehetősen újságírói felületességgel. Így a Neudamm-ban megjelenő „Fischerei Zeitung” f. évi 32. számában (406. l.) azt írja, hogy Budapesten *Folkusházy* tanácsnok a város közvetlen közelében haltartókat létesített, a melyekből a budapesti kiskereskedők önköltségi áron szerezhetik be a pontyokat. A kiskereskedők kötelesek ezeket a halakat csekély ártóbblettel a fogyasztóknak eladni. A városi raktártavakat a termelők állandóan ellátják, úgy hogy *Folkusházy* tanácsnok úr szükségét látta azok megkészszerzését. Ime a város, mint eredményesen működő nagykereskedő — a ter-

melők s fogyasztók közös megelegedésére. Csak egy lépés kell még, hogy a német szociáldemokraták hő vágya, az élelmiszerkereskedelem államosítása beteljesedjék. Felemlítendő, hogy a raktártavakba csak Magyarországon nevelkedett halakat fogadnak be.

Hát bizony, mindezt még csak Németországban gondolják valószínűságnak; Budapesten még egyelőre csak készülünk hozzá!

Halak szállítása szárazon. Hogy a halak száraz állapotban való hosszabb szállításánál meg ne romoljanak, a fő dolog, hogy azokat előzőleg jól *lehűtsék*. Az oroszok süllőiket a következőképp csomagolják: A halat kifogása után hűtőhelyiségbe viszik, a hol alaposan lehűtik, de nem fagyaszúják. A lehűtött süllőket aztán hordóba rakják, a melybe nyomószivattyúval sólevet szorítanak. A sólevet aztán egy másik szivattyúval ismét kiszívják s a hordókat így viszik a hűtőkocsikba. A perzsa határról indul a szállítmány Varsóba, ott aztán szétosztják Németország és Ausztria-Magyarország számára.

A gombatenyészetek képződése az élővizekben. Az új porosz vízjogi törvénytervezet a folyóvizek elgombásodása ellen szigorú intézkedéseket tartalmaz. Ez a körülmény arra indította a német cukorgyárosok egyesületét (Verein der Deutschen Zuckerindustrie), hogy ezévi június hó 21-ikén Münchenben tartott nagygyűlésén elhatározza, hogy a Verein für Wasserversorgung und Abwässerbeseitigung útján fölkéri a német szennyvízkísérleti állomást (azelőtt Königl. Versuchs- und Prüfungsanstalt für Wasserversorgung und Abwässerbeseitigung, ezévi április 1-je óta Königl. Landesanstalt für Wasserhygiene in Dahlem) arra, hogy tanulmányokat végezzen a folyóvizekben való gombaképződés kérdésének tanulmányozására. A német cukorgyárosok egyesülete följajánlotta, hogy a tanulmányok költségeit magára vállalja. A német szennyvízkísérleti állomás a megbízást elvállalta, s elhatározta, hogy legelsősorban is a *Leptomitus lacteus* és *Sphaerotilus natans* szennyvízgombák életfeltételeit fogja közelebről tanulmány tárgyává tenni, hogy e munkálatok alapján a folyóvizekben föllépő gombatenyészetek elszaporodása ellen a szennyvizek megfelelő módon való kezelése útján alkalmas eljárásokat dolgozthasson ki. H. Gy.

Nagy folyóvízszennyezés Németországban. *Dr. Thiene-mann* A. nemrégiben a Ruhr folyó nagymértékű elszennyezéséről emlékezett meg (Wasser und Gas., 1913. 19. sz. 419. l.). A Ruhr, ellentétben a híres Emscher folyóval, nemcsak ipari, hanem mezőgazdasági és városi vízellátási érdekeket is szolgál s ezért a viszonyok mielőbb orvoslást igényelnek, nehogy a Ruhr-mentén is olyan állapotok lépjenek föl, mint a Wupper- és Emscher-folyók esetében. A Ruhr folyó halászata is igen értékes. Az 1911. évi nagy szárazság nagyon hátrányosan hatott; a Ruhr alsó folyásán e nyáron a legkülönbébb vegyületekkel szennyezett szennyvízhez hasonlított inkább s így pl. a mülheimi vízművek közelében 1 l. vize 1911. szeptemberben 19 mgr. cziánkáliumot tartalmazott s ennek daczára is az egész alsó Ruhr-völgy vízművei az ebből a vízből táplált talajvízkészletre voltak utalva. Hogy mily káros, sőt mérges volt ez az úgynevezett Ruhr folyóvíz a halakra, azt a ruhrvidéki halászati társulat igen tanulságos kísérlettel igazolta be. Mülheim közelében a szennyezett Ruhrból vizimintát merítettek s tiszta ruhrvízzel elegyítve, halakat tettek bele, melyek pár perc alatt elpusztultak. Kémiailag és biológialag a Ruhr vize Mülheim alatt teljesen el van szennyezve s folyóvíznek többé alig nevezhető. H. Gy.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M—i D—ő, Fiume. Kérjük, szíveskedjék a szerkesztőséggel pontos címét (utca, házszám; esetleg hivatal) közölni, mert leveleink „cím elégtelen” jelzéssel kerülnek vissza.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, es. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

Kitünő, szapora, olcsó haltakarmány!

Ne ad uk többet pénzünket a külföldnek, hanem vásároljunk itthon! Bármilyen mennyiséget, konkurrens áron, szállíthatok azonnal! Ajánlom Ausztriában már is igen jól bevezetett haltakarmányféléseimet, ú. m.: **száritott és darált húst korongokba préselve**, nem tévesztendő össze holmi dögöktől származó kiégetett szappangyári hulladékkal! A halak általában mind igen szeretik, nagyon tápláló és a mi a fő nagyon szapora. **100 kiló 32 K. Törmelék-rizs 100 kiló 25 K; rizsliszt 100 kiló 18 K**, továbbá hámozott borsótöredék, **vérliszt, csontliszt** stb. sokkal olcsóbb, mint bárhol is! Miután az árak igen váltakoznak, azért igen ajánlom tisztelt vevőimnek, hogy a szükséges mennyiség felemlítésével tőlem árajánlatot kérjenek az áru lekötése czéljából! Kívánatra szállítom a **száritott halakból készített lisztet** is! **A TURUL füllesztő** (főző) mesésen vált be fentti takarmányok elkészítésénél. Minden racionálisan kezelt halgazdaságban kell, hogy meg legyen! Kapható különböző nagyságokban, leírást igen szívesen küldünk költségvetéssel egyetemben. **A VIDRA** a halgazdaság réme, mesésen vonzódik a kitett törhöz, ha azt **Storc**z udv. vadász csalijával kezeltük. **Egy doboz 2 K.** — A hazai halgazdaságok szíves pártolását kéri:

WIRKER J. Őrangyal gyógyszerítára és laboratóriuma erdő- és mezőgazdasági kártékonyok ellen **Rákoskeresztúr** Budapest mellett. :: József Főherczeg Őfensége udv. szállítója.

A gróf Pongrácz-féle uradalom haltenyésztésének kezelősege Karasnyárban (posta Trencsén-Várna) szállít megegyezés szerinti árban **tenyésztési célra**

közönséges és szivárványpisztrángot, vala- mint **Salmo Fontinalis-t** (Bach-saibling).

Pallini báró INKEY PÁL iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

➡ Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk. ➡

Vasuti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa. Posta és távírda: Iharosberény.

CHEMISCHE FABRIK SCHLUTUP

Dr. Max Stern
Schlutup, bei Lübeck.

A kitünően bevált

I-a SCHLUTUPI HALLISZT
egyedüli készítője.

Rendkívül nagy **halhúsgyarapodás** csekély termelési költség mellett. Feltünő jó eredmények **pontyoknál**, compóval való vegyes benépesítés mellett, valamint **pisztrángoknál**, különösen **zsenge ivadék- és növendékhalaknál.** . . .

HALGAZDASÁGHOZ VALÓ ESZKÖZÖK: PISZTRÁNGIKRA-

KÖLTŐEDÉNYEK, halivadékszallítóedények, **AQUARIUMOK**

stb. készítésében specialista. ➡ Az országos halászati felügyelőség szállítója.

LAMMEL FERENCZ, bádagos- és szerelőmester, Budapest, VIII., József-utca 17. sz.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd. Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád. Vasutállomás: Kiskorpád.

Őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingauai pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

➡ A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel. ➡
Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.